

БИЛТЕН

РАДНИЧКОГ ДРУШТВА
РАДНИЧКИ

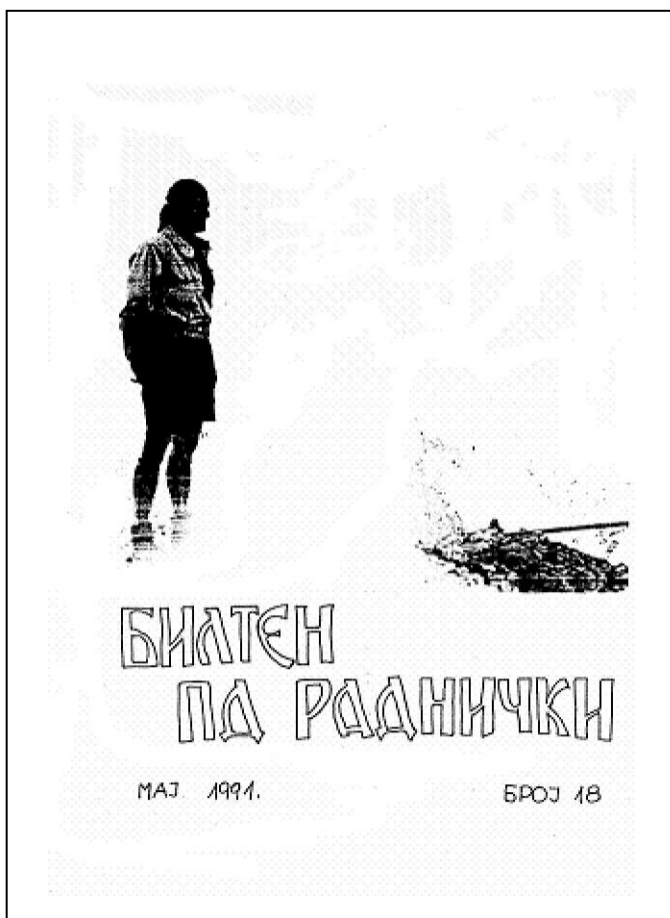
Год. 37

Београд, мај 1991. године

Број 18

Цена: по жељи, одредите сами

(фототипско издање)

ПЛАНИНАРСКА БИОГРАФИЈА

РАЈКА РУВИДИЋА, члана ПД "РАДНИЧКИ"

Планинарењем сам почео да се бавим још као дечак. у 12-тој години. 1932. године, пвњао сам се на Биоково, касније, 1936. на планину *Schöckel* код Граца у Аустрији (1532 м.).

Од 1940.године сам активан планинар, када сам први пут освојио врхове Брану (2253 м.) и Плањаву (2399 м.) у Камнишким Алпима.

У току 1951/52. боравио сам више од годину дана са службом у Пећи и тада сам у више махова са члановима ПД "Ђеровица" организовао излете и успоне на врхове Проклетија.

1953. године био сам подпредседник ПД "Славија". Учествовао сам у организацији излета и формирању огранка друштва, држао предавања у школама, учествовао у организовању послова око уређења дома на Тари. Касније, услед спречености послом и делом услед боравка у иностранству, нисам могао да посветим довољно времена раду у друштву, већ сам се оријентисао на излете и походе са члановима моје породице и пријатељима, члановима разних друштава.

Члан сам ПД "Славија" од 1949. године, а потом, после престанка постојања ПД "Славија" био сам члан ПСД "Авала" од 1963 -1965. године.

1966. године постао сам члан ПД "Раднички", у коме сам наставио своју планинарску активност, посебно високогорску. Више пута сам боравио у Грбаји и вршио успоне на врхове Проклетија. У друштву сам приказивао документацију са ових излета и успона.

1964. године додељена ми је БРОНЗАНА значка од стране Градског одбора Планинарског савеза Србије, а касније ЗЛАТНА значка, 1971. године.

1971. године Планинарски савез Србије доделио ми је СРЕБРНУ плакету поводом 70-годишњице планинарства у Србији.

1976. године ПД "Ђеровица" из Пећи доделило ми је ЗЛАТНУ значку поводом 50-годишњице друштва.

Фотографије:

Насловна страна: на првом освојеном врху - Брана (2253 м.), 1940. године;

Задња страна: 1. Камнишки Алпи;

2. На врху Триглава 1949. године;

3. Јаловец (2643 м.);

4. Лумбардска планина (Проклетије) 1952. године;

5. Трагови успона на Минин богаз (2400 м.) 1961.г.;

6. Под Печурком (Каранфили) 1966. године.

СЕЋАЊА РАЈКА РУВИДИЋА, 1940-1990.

Годинама сам као дечак и младић, боравећи у Камнику, посматрао чаробну лепоту Камнишких Алпа. Ова природна кулиса ме је опседала и заузела у мојој визији заувек неизбрисиво место. Приче мојих другова о успонима и освајању планинских врхова и савлађивању стрмих литица, обавијене велом тајанства и ореолом храбрости, распламсале су чежњу да и ја кренем њиховим путевима.

Прва погодна прилика се указала у лето 1940. године. Мене и друга Мира М. повео је на Велику Планину Драго Р., који је већ имао искуства у савлађивању планинских гребена и врхова. Пошли смо ноћу, користећи свежину. Пролазећи кроз шуму, осветљену месечином, наилазећи на неочекиване обрине који су се приказивали као нестварне утваре, доживљавао сам неку скривену језу изазвану причама о тајанственим типовима који ноћу пресрећу путнике у планини. Стигавши на валовито пространство Велике Планине, сместили смо се у једну од стотинак пастирских колиба и ту провели десетак дана. Упознали смо пастирски живот, а Драго нас је поучавао припремању хране. Успели смо да уберемо и неки цвет планине, који расте на опасним странама где често страдају планинари, који неће да се врате у долину а да се не заките цветом планине, што треба да означи њихову смелост.

Ма колико је успон и боравак на Великој Планини причинио велико уживање, остала је неиспуњена жеља за освајањем алпских врхова. То је добро разумео добар друг Игор Х., већ искусни планинар, који ми је обећао да ће ми помоћи у остварењу мојих жеља. Спремао се за повратак у своју земљу, Чехословачку, па је за нашу туру остао један дан. Ипак нисмо могли да пропустимо суботњу забаву са играчком, па смо, без одмора, кренули тек око поноћи из Камника. Пред зору смо стигли у подножје, у Камишку Бистрицу на извор, и наставили успоном на Камнишко Седло (1864 м.), где смо предахнули и мало одспавали. Предузели смо успон на врх Брана (2253 м). Игор ми је помогао својим саветима како да савладам сипаре и да користим клинове и сајле. Пресрећни, на врху, овековечили смо тај доживљај на фотографијама. Охрабрени успешним подухватом, одлучили смо да извршимо успон на врх Плањаве (2399 м). Успут је требало савладати једну окомиту литицу над провалијом, која је била обезбеђена сајлом, а у стену је била уграђена плоча у спомен погинулог планинара. Све то је изазвало у мени велину несигурност и страх, и само захваљујући Игоровом храбрењу и саветима, савладао сам ту препреку, а потом је било све лакше до врха. Силазак у долину преко Камнишког седла тражио је доста времена, а потом дуги ход по друму изазвао је невоље због великог умора мишића. У Камник сам стигао у ноћ, потпуно исцрпљен. Та моја прва алпска тура трајала је 21 час, најдуже у целој мојој активности! Али, био сам срећан, жеље су остварене, а истовремено се развила перспектива за нова освајања, јер сам осетио неку сигурност.

Рат је онемогућио остварење намера. Но, ни све преживљене ратне страхоте нису у мени угушиле жеље за новим доживљајима у високим планинама.

Стицај околности учинио је да сам се шест година касније, 1946. године поново нашао у Камнику, сада заједно са Емилијом, мојом животном сапутницом. Пожелео сам да јој омилим планине и планинарење и створим тако сталног партнера. Сећање на мој први алпски успон улило ми је самопоуздање па сам одлучио да поновим свој први поход, сада као вођа пута. Повео сам четири сасвим неискусне особе, поред Емилије, њену сестру Катарину и две познанице. Успон на Камнишко седло обављен је у две етапе. Недовољно опремљени, прокисли до голе коже, смрзнути, осветљавани севањем муња под ударом грома, докопали смо се дома на Камнишком Седлу. Домар Тоне са женом дочекао нас је дирљиво пријатељски, топло. Током нашег вишедневног боравка у дому, били смо окружени бригом и пажњом. У оновременој оскудици свега, хранили су нас царски за незнатну суму новца. Незаборавна усмена на дивног човека Тонета, везана је за његов повратак из долине: дуго пратимо његов успон уз стрму падину, натовареног огромном врећом на леђима, препуном намирница, којима обезбеђује исхрану планинара. У том обиљу, није изостављена ни повећа количина зелене салате, која допуњава свакодневно укусно припремљен оброк. Предводећи Емилију и Катарину, као "искусан" водич, изашао сам са њима на врхове Бране и Плањаве, успут разбијајући им страх и одржавајући морал на њиховим првим корацима у планини.

Прве туре и освајање високих врхова подстакле су изазов да се савлада цео масив Камнишких Алпа.

1947. године, по завршетку рада на изградњи пруге Шамац – Сарајево, са Емилијом крећем на освајање целе скупине Камнишких Алпа. Полазимо са источне стране прено Велике планине. За нас је био подвиг прелаз преко Коња (1803 м.), на путу за Корошицу. Сатима смо се верали, савлађујући оштре гребене Коња, који чине преграду између две долине, а посебно импресионирају вертикалне литице, које се спуштају са обе стране гребена. У наставку, успешно савлађујемо врхове Ојстрице (2366 м) и Плањаве, па прено Камнишког седла, врх Бране и Туршке Горе 2300м. Освајање врха Скуте (2532 м.) захтевало је велики опрез, нарочито пролаз нроз вертикални камин у оба смера. Најзад, после одмора у дому на Кокршком седлу (1791 м.) освојен је и највиши врх Гринтавец (2558 м.) а успон на њега био је једноставан. На овој тури стекли смо велико искуство, сузбијен је страх и појачала се жеља за освајањем нових врхова.

1949. године, полазећи из Аљажевог дома, користећи Томиншкову пот, Емилија и ја смо успели да изађемо на врх Триглава.

1950. године смо упознали чаробне лепоте Дурмитора, освојили Боботов кук (2522 м.), Савин кук (2312 м.) и посетили лепотицу, Ледену пећину (2160 м.).

1951/52. године нашао сам се са службом у Пећи. На првим корацима дочекао ме је приказ Проклетија, које су ме неодољиво привукле. Нестрпљив, усред зиме, по дубоком снегу,

немајући искуства у зимском планинарењу и непознајући терен, испео сам се на Вољујак (2015 м.) користећи се искључиво оријентацијом на самом терену.

У то време није било лако наћи планинара који би самном походио Проклетије. По препоруци планинара ПД "Ђеровица", придружио ми се Суљо Н., са којим сам извршио неколино тура. Са дивним човеком Суљом развило се присно другарство. У неколино махова обавили смо успоне на Крш Чврље (2460 м.), Маја Русолију (2361 м.) и Штедим (2272 м.), проводећи на тури обично по петнаестак сати, савлађујући гудуре и уживајући у нетакнутој природи. У свим тим нашим зејдничким походима од великог значаја је било Суљино искуство и одлично познавање терена.

Са Ђуром Б. и Аницом В., планинарима из Београда, освојио сам Жути Камен (2522 м.), срећно прелазећи неозначене стазе на непознатом терену. Са Емилијом сам извршио зимски успон на Хасанов врх (1871 м.), а лети на Копривник (2001 м.) и врх Ђеровицу (2656 м.).

Занесен привлачношћу планинских лепота, прецењујући своје знање и искуство, упустио сам се у авантуру при успону на врх Старац 2421м. Приступ на врх из Бјелухе прено Девојачног крша је једноставан, са незаборавним погледом на Плавско језеро и врхове Проклетија на другој страни. Уместо повратка истим путем, заварала ме, према карти, погрешна процена да је боље спустити се кроз шуму на север, користећи компас. Ушао сам у густу столетну шуму, која је спречавала сваки видик, чинило се да туда људска нога није крочила. Опијен тим тајанственим амбијентом, наишао сам на непремостиве препреке, које су чиниле оборена дебла и вертикални стеновити одсеци. Но, срећа понекада прати наивне, па сам, после дужег верања, наишао на суву "рижу" којом се спуштају одсечени балвани (која није била у погону због недеље) и тано сам безбедно сишао у Бјелуху, где су ме забринуто чекали излетници да се са њима вратим у Пећ.

У успомени на тај период са Проклетија, остала су и незаборавна скијања са Суљом, Божом П. и другим планинарима по дивним просторима Сланих поља и Ћаф Ћићесу.

1951. године на Јулијским Алпима са Емилијом сам освојио Шпик (2472 м.). 1954. године, пошто је наш син навршио годину дана, упућујем се са Емилијом поново на Јулијске Алпе на веома привлачну туру. Полазимо из Крањске Горе, па прено Крнице и Крижке стене, са великим напором освајамо врх Шкрлатица (2753 м) а потом, преко Крижне стене излазимо на врх Разора (2601 м.) и прено Вршича силазимо на извор Соче.

1961. године - зимски поход на Дурмитор са Иваном и Љиљаном С. који је водио Иван. Уз велике перипетије, због завејаних путева и великих сметова, путујемо до Жабљака 4 дана. Непрекидне вејавице одлагале су успон, али смо ипак уграбили кратнотрајно побољшање времена да на скијама изађемо на Локвице (1900 м.) где смо се склонили у једну пастирску колибу непосредно пре него што ју је снег завејао. Непогода са вејавицом приковала нас је у колиби два дана по великој хладноћи. Дима смо се надимили припремајући храну, а већи део времена смо провели у врећама. Тек трећег дана смо угледали врх Мениног богаза, циљ наше

туре. Кренули смо полусмрзнути, прво на скијама, затим кроз дубок снег, пртећи и најзад по залеђеној стрмини до врха (2367 м). Исцрпљујући напор био је награђен ведрим небом што је омогућило поглед на цео Дурмитор, чији су се врхови беласали под снегом пружајући величанствену слику. У силаску једва стигосмо до колибе у Локвицама, јер је поново наишла мећава, која се наставила и сутрадан при силаску у Жабљак, који је био отежан због јако смањене видљивости. У целој тури пресудну улогу је имало велико искуство и познавање терена Иваново, који је водио непогрешиво. Забринути за нашу судбину, срдечно су нас дочекали планинари из Жабљака и "Јаворка" из Никшића, са којима смо касније по лепом времену извршили успон на Савин кук (2312 м).

1962. године поново на Јулијским Алпима. Полазим са Вршича, повремено се придружујем успут појединим планинарима, кроз Окно излазим на врх Присојник (2547 м), Мојстровку (2347 м), а потом преко Шљемена кроз Грло, стрмо и заморно, силазим у Тамар. Давно прижељкиван успон на елегантни врх Јаловца (2643 м.), који се поносно издиже изнад стеновитих гребена, остварујем пролазом кроз стрми залеђени кулоар, што је био посебан доживљај.

1963. године са Емилијом водимо десетогодишњег сина Мишка са Крвавца на Калшки гребен (2223 м.) и он стиче прво алпско искуство, смело и спретно савлађује стрме литице, сналазећи се вешто на клиновима и сајлама.

1963. године поход на Проклетије са Емилијом и Мишком, Мишом и Бранном Б., Душанком Ђ., Милевом Р. и групом београдских планинара. Из Пећи прено Чакора стижемо у Плав. Обезбеђујемо магариће за пренос пртљага (опрема, храна, шатори и др.) и истог дана постављамо шаторе крај Ридског језера (1970 м). Следује успон на Крш Богићевице (2356 м.), а затим коњима преносимо пртљаг на један катун. Група се раздваја, ми са Милевом настављамо за Марјаш (2530 м.), носећи пртљаг на леђима. Успешно савлађујемо стрме стене Марјаша, верући се излазимо на оштар гребен и на врх. У повратку, логорујемо у Рашкој доли, затим низ поток Милишевац силазимо у Ругово и Пећ.

1968. године, после 20 година, са Емилијом и Мишком, поход преко врхова Камнишких Алпа, полазећи са западне стране са Кокршког седла. Усред лета, по врло хладном, облачном и кишовитом времену излазимо на врх Гринтавца а затим, у једном дану савлађујемо врхове Скута, Туршка гора и Брана и долазимо на Камнишко седло. Напор је био велики а временске прилике нису пружиле задовољство, па Мишно губи вољу за планинарењем.

1973. године породична тројка учествује са планинарима Београда у изградњи бивака у спомен Растка Стојановића на Дурмитору.

1976. године поново на Проклетијама, после четврт века, са Суљом и планинарима "Ђеровице", који су ме срдечно дочекали. Вршимо успон на врх Хајла (2400 м.) а затим, са два млада планинара из Пећи, по трећи пут излазимо на врх Волујак (2015 м).

1977. године у Швајцарским Алпима са Емилијом. Из места Шампенс са двоје кумова, правимо неколико врло лепих тура на околне врхове преко 2200 м. Изузетан доживљај је био успон прено глечера Орни, када достижемо највећу висину, 3180 м.

1983. године, са Владимиром К. и планинарима "Радничког" боравимо први пут у Грбаји и упознајем чаробно леп кутак Проклетија. Под вођством Звонка Б. учествујем у успону на Волушницу и врх Попадија (2056 м.) а затим са Радованом и Банетом савлађујемо врх Подгоја (2119 м).

1986. године у Јулијским Алпима, са Емилијом, полазећи из Бовца, освајамо Високи Канин (2585 м), после савлађивања врло експонираних гребена Канина, што је захтевало много пажње и опрезности. Све је награђено изванредним погледом на алпске лепоте у нашој земљи, Италији и Аустрији. Који дан касније вршимо успон на Бавшки Гринтавец (2344 м), полазећи из Соче. Врло дуга тура на безбедном терену - пут води кроз напуштено планинско насеље Лесочје а знатним делом кроз шуму, маркације слабо очуване. Нисмо предвидели дуго трајање туре па нас је ноћ задесила при повратку, у шуми, где смо дочекали зору.

1988. године у Грбаји. Први сусрет са овим делом Проклетија мотивисао ме је да освојим највиши врх Каранфила. Под вођством Звонка, заједно са Владимиром, освојен је Велики врх (2480 м). Тура је обављена за непуна два дана, што је било исцрпљујуће. Но, доживљај освајања највишег врха и свеобухватни поглед на врхове Проклетија, као и две ноћи проведене под Печурком, бацају у засенак све тешкоће.

1990. године, шести пут на Дурмитору, најлепшој планини, која ме увек изнова одушевљава својим кршним стенама, оштрим врховима и бројним језерима, уоквиреним непрегледном шумом. Са Звонком сам боравио у Иван дрлу у кућици гостопримљивог старог пријатеља Марка Анафа. Прве две туре смо извршили са Браном Церовићем, неуморним планинаром, који познаје сваки камен на Дурмитору и чини све да што безбедније омогући планинарење. Полазећи од Седла на западној страни, преко Увите греде и Сувих тавана, изашли смо на врх Бандијерна (2409 м.) па кроз Ледени до преко Мале превије до Растковог бивака, где смо се одморили. Главна тура је био успон преко Велике превије на оштре гребене Међеда и његове врхове. После освајања Северног врха (2287 м.) преко врха Ђевојка и Малог Међеда, силазимо низ Кљештину у Инђине долове. Гребен Међеда је јако експониран и захтева велику опрезност као и силазак низ Кљештину. Са Звонком је изведена тура до Ледене пећине, прено катуна где смо преноћили у колиби.

Тако је на најлепши начин заокружена моја планинарска активност, дуга пола века, у коју ме је увео Игор Х. Мој верни пратилац је најчешће Емилија, коју сам привукао планинарењу. Незаборавни успони вежу ме за Суљу, Ивана и Љиљану, Мишу и Бранка, Владимира и Звонка и бројне планинаре "Славије", "Ђеровице", "Радничког" и других друштава, са којима је остварено трајно срдечно другарство.

ВАЖНИЈИ УСПОНИ

1940. године КАМНИШКИ АЛПИ - Брана 2253 м., Плањава 2399 м.
1946. године КАМНИШКИ АЛПИ - Брана, Плањава.
1947. године КАМНИШКИ АЛПИ - Вел. планина - Коњ 1803 м. - Корошица 1808 м. - Ојстрица 2349 м. - Плањава 2399 м. - Камнишко седло – Брана - Туршна гора 2300 м. - Скута 2532 м. - Кокршко седло - Гринтавец 2558 м.
1949. године ЈУЛИЈСКИ АЛПИ - Аљажев дом - Томиншкова пот – Кредарица - врх Триглава - Планина 2406 м – Долич – Хрибарице - Триглавна језера – Комарча – Бохињ.
1950. године ДУРМИТОР - Ледена пећина - Боботов кук 2522 м. - Савин кук 2312 м.
1951. године ЈУЛИЈСКИ АЛПИ - Шпик 2472 м. – Крница - Крижка стена 2400 м. – Врата.
- 1951/2.године ПРОКЛЕТИЈЕ - Волујак 2015 м. (зимски) - Хасанов врх 1871 м. [зимски) - Копривник 2001 м. - Жути камен 2522 м. - Крш чврље 2460 м. - Русолија 2381 м. - Штедим 2272 м. - Старац 2421м. - Ђеровица 2656м.
1954. године ЈУЛИЈСКИ АЛПИ – Крница - Криж 2410 м. - Шкрлатица 2753 м. - Разор 2601 м.
1961. године ДУРМИТОР –Минин богаз 2387м. (зимски) - Савин кук 2312 м.
1962. године ЈУЛИЈСКИ АЛПИ - Присојник (кроз окно) 2547м. - Мојстровка 2347 м. – Шљеме - Грло – Тamar - Јаловец 2643 м.
1963. године ВЕЛЕБИТ - Вагански врх 1798 м. - Бабин врх 1760 м. - Бадањ 1700 м.
- 1963.године КАМНИШКИ АЛПИ - Крвавац 1853м. - Вел Звох 1972 м. - Калшки гребен 2223 м.
1965. године БЈЕЛАШНИЦА - Игман - Вел. поље - Бјелашница 2067 м.
1966. године ПРОНЛЕТИЈЕ – Плав - Ридско језеро 1970 м. - Богићевица 2356 м. - Марјаш 2530 м. - Милишевац седло – Пећ.
1967. године ПРЕЊ - Борачко језеро - Зелена глава 2123 м. - Отиш 2097 м.
1968. године КАМНИШКИ АЛПИ - Кокршко седло 1791 м. - Гринтавец 2558 м. - Скута 2532 м. - Туршка гора 2239 м. - Брана 2253 м. - Камнишко седло 1864 м.
1972. године ПЕЛИСТЕР - врх Пелистера 2601 м.
1973. године ДУРМИТОР - Учешће у изградњи спомен бивака Растко Стојановић.
1974. године ДУРМИТОР - Растков бивак - Терзијин богаз 2303 м. - врх Планиница 2340 м. - Ледена пећина 2160 м.
1976. године ПРОКЛЕТИЈЕ - из Пећи - Хајла 2400 м. - Волујак 2015 м.
1976. године ЈУЛИЈСКИ АЛПИ - врх Крн 2245 м.- Канинов трвич 2534 м.
1977. године ШВАЈЦАРСКИ АЛПИ - из Шампеха - Гран нол Фере 2537 м. Тур д Вавон 2437м. - Наган д Орни 2696м (глечер) - Триан 3160 м.
1978. године ТРЕСКАВИЦА - врх Ђокин торац 2086 м.
1983. године ПРОКЛЕТИЈЕ – Грбаја – Котлови – Волушница - Попадија 2056м.
1984. године ШАР ПЛАНИНА - врх Љуботен 2499 м.
1986. године ЈУЛИЈСКИ АЛПИ - Високи Канин 2585м. - Бавшки Гринтавец 2344 м.
1988. године ПРОКЛЕТИЈЕ - Грбаја - Печурка - Велики Каранфил 2480 м.
1990. године ДУРМИТОР - Бандијерна 2409 м. - Северни Међед 2267м. - Ледена пећина.

